

BIULETYN NR 55 (lipiec 2025)
ZWIĄZKU ZAWODOWEGO MUZYKÓW RP

Szanowne Koleżanki i Koledzy!

Smartfony, tablety i komputery na liście urządzeń od których ma być pobierana opłata reprograficzna!

W ostatnim dniu urzędowania Ministra Kultury Hanny Wróblewskiej na stronie Rządowego Centrum Legislacji opublikowany został projekt rozporządzenia, na który czekaliśmy od wielu lat. Nie cieszymy się jednak przedwcześnie, gdyż projekt ten został teraz skierowany do konsultacji, zatem jego los nie jest wcale przesądzony.

Na liście urządzeń od których ma być pobierana opłata reprograficzna wreszcie znalazły się nowoczesne urządzenia, które służą użytkownikom do kopiowania i słuchania muzyki, oglądania filmów czy czytania bądź słuchania książek. *„Opłata reprograficzna jest społeczną odpowiedzialnością biznesu. Część sceny politycznej, z uwagi na swoje stosunki z korporacjami, próbuje forsować narrację o przerzuceniu odpowiedzialności na konsumentów. To absurd, usprawiedliwienie i legitymizacja działań, których nie obejmuje rozporządzenie” – powiedział PAP sekretarz stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego Maciej Wróbel.* Podkreślił, że *„lista urządzeń, zawartych w rozporządzeniu nie była aktualizowana od 17 lat. Znajdziemy na niej kasety magnetofonowe i VHS, ale nie urządzenia, którymi posługujemy się na co dzień. Opłata od czystych nośników jest kluczowym elementem zrównoważonego systemu ochrony praw autorskich w erze cyfrowej. Dzięki niej korzystamy z utworów na własny użytek bez dodatkowych opłat – jest to standard we wszystkich rozwiniętych społeczeństwach. To, co wprowadzamy to uproszczenie systemu i urealnienie wartości opłat - dla nowych urządzeń to 1 proc. od wartości produkcyjnej, dla pozostałych obniżyliśmy go do maksymalnie 2 proc. Dzięki proponowanej nowelizacji do twórców każdego roku trafi 150-200 mln złotych, a nie jak do tej pory 35,8 mln zł”.*

Przypomnijmy czym jest opłata reprograficzna. To forma rekompensaty dla twórców, artystów wykonawców, producentów i wydawców za kopiowanie utworów na użytek prywatny. Nakładana jest na producentów i importerów urządzeń oraz nośników, które technicznie umożliwiają takie kopiowanie (np. telefony, tablety, karty pamięci, drukarki itp.). Podstawą prawną jest Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, art. 20 i 20¹, a także Dyrektywa 2001/29/WE (Dyrektywa InfoSoc) – pozwalająca na dozwolony użytek prywatny pod warunkiem zapewnienia „właściwej rekompensaty” (art. 5 ust. 2 lit. b). Od wielu lat środowiska twórcze domagały się aktualizacji katalogu urządzeń objętych opłatą, który przez dekady pozostawał przestarzały. Polska jest jednym z ostatnich państw UE, które nie objęły nowoczesnych nośników tą opłatą. Próby aktualizacji katalogu były od lat blokowane przez część producentów i organizacje konsumenckie, które do dyskursu publicznego wprowadziły fałszywy termin „podatek od smartfona”.

Projekt nowego rozporządzenia, które ma wejść w życie 1 stycznia 2026 r. i zakłada rozszerzenie katalogu urządzeń objętych opłatą, m.in. o smartfony, tablety, laptopy, komputery stacjonarne, telewizory z funkcją nagrywania, dyski zewnętrzne, karty pamięci,

pendrive'y, odtwarzacze cyfrowe, drukarki, skanery, kopiarki, urządzenia wielofunkcyjne. Wysokość opłat ma wynosić standardowo 1% od ceny urządzenia, w niektórych przypadkach do 2%. Opłaty będą dzielone między trzy grupy: twórców, artystów wykonawców oraz producentów/wydawców – w proporcjach zależnych od rodzaju urządzenia i jego zastosowania (audio, wideo, reprografia).

Środki będą pobierane i rozdzielane przez organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, w tym: ZAiKS, SAWP, ZPAV, ZASP, Stowarzyszenie Filmowców Polskich, Copyright Polska.

Wspólne oświadczenie szerokiej koalicji podmiotów praw autorskich działających w sektorach kultury i kreatywnych w UE w sprawie środków wykonawczych do ustawy o sztucznej inteligencji przyjętych przez Komisję Europejską

Trwa walka o to, aby tzw. sztuczna inteligencja przestała okradać artystów. Wielkie nadzieje pokładane są w regulacjach prawnych tworzonych na poziomie UE. Jednakże ostatnie poczynania Komisji Europejskiej wywołały wielkie zaniepokojenie naszego sektora. Kilkanaście organizacji, w tym FIM (International Federation of Musicians) do którego należy nasz Związek, 30 lipca 2025 r. opublikowało ważne oświadczenie które poniżej publikujemy w całości:

W imieniu szerokiej koalicji europejskich i światowych autorów, wykonawców, wydawców, producentów i innych organizacji posiadających prawa autorskie pragniemy oficjalnie wyrazić nasze niezadowolenie z opublikowanego kodeksu postępowania GPAI, wytycznych GPAI oraz wzoru ujawniania szczegółowego podsumowania danych szkoleniowych zgodnie z art. 53 unijnej ustawy o sztucznej inteligencji.

Pomimo szeroko zakrojonych, bardzo szczegółowych i prowadzonych w dobrej wierze konsultacji ze społecznościami posiadaczy praw w trakcie całego procesu, ostateczne wyniki nie uwzględniają podstawowych obaw, które konsekwentnie zgłaszały nasze sektory oraz miliony twórców i przedsiębiorstw działających w Europie, które reprezentujemy.

Wynik nie jest wyważonym kompromisem; jest to stracona szansa na zapewnienie znaczącej ochrony praw własności intelektualnej w kontekście GenAI i nie spełnia obietnic zawartych w samej ustawie UE o sztucznej inteligencji.

Przypominamy Komisji Europejskiej, że art. 53 ust. 1 lit. c) i d) unijnej ustawy o sztucznej inteligencji oraz powiązane przepisy zostały opracowane specjalnie w celu „ułatwienia posiadaczom praw autorskich i praw pokrewnych wykonywania i egzekwowania ich praw wynikających z prawa Unii (europejskiego)” w odpowiedzi na trwające, masowe wykorzystywanie ich utworów i innych treści chronionych przez dostawców modeli GenAI z pominięciem przepisów UE. Jednak opinie głównych beneficjentów, których miały chronić te przepisy, zostały w dużej mierze zignorowane, co jest sprzeczne z celami unijnej ustawy o sztucznej inteligencji określonymi przez współprawodawców i służy wyłącznie dostawcom

modeli GenAI, którzy nieustannie naruszają prawa autorskie i prawa pokrewne w celu tworzenia swoich modeli.

W 2024 r. sektory kultury i sektory kreatywne w całej Europie z zadowoleniem przyjęły zasady odpowiedzialnej i godnej zaufania sztucznej inteligencji zapisane w unijnej ustawie o sztucznej inteligencji, mającej na celu zapewnienie wzajemnie korzystnego rozwoju innowacji i kreatywności w Europie. Obecnie, przy obecnym kształcie pakietu wdrożeniowego unijnej ustawy o sztucznej inteligencji, prężnie rozwijające się sektory kultury i kreatywne oraz branże oparte na prawach autorskich w Europie, które generują prawie 7 % PKB UE, zapewniają zatrudnienie prawie 17 milionom specjalistów i mają większy wkład w gospodarkę niż europejski przemysł farmaceutyczny, motoryzacyjny czy high-tech, są sprzedawane na rzecz dostawców modeli GenAI.

Wdrażanie modeli GenAI i systemów produkcji treści, które również w szerokim zakresie wykorzystują scraping, już trwa. Szkody wyrządzane sektorom kultury i kreatywnym oraz nieuczciwa konkurencja z ich strony są widoczne każdego dnia. Sektory kultury i kreatywne muszą być chronione, ponieważ stanowią fundamenty naszych kultur i jednolitego rynku.

Chcemy jasno stwierdzić, że wynik tych procesów nie zapewnia znaczącego wdrożenia zobowiązań wynikających z GPAI na mocy ustawy o sztucznej inteligencji. Zdecydowanie odrzucamy wszelkie twierdzenia, że kodeks postępowania zapewnia sprawiedliwą i wykonalną równowagę lub że szablon zapewni „wystarczającą” przejrzystość w odniesieniu do większości utworów chronionych prawem autorskim lub innych przedmiotów wykorzystywanych do szkolenia modeli GenAI. Jest to po prostu nieprawda i stanowi zaprzeczenie celów unijnej ustawy o sztucznej inteligencji.

Wzywamy Komisję Europejską do ponownego przeanalizowania pakietu wdrożeniowego i znaczącego egzekwowania art. 53, zapewniając, że unijna ustawa o sztucznej inteligencji spełni obietnicę ochrony europejskich praw własności intelektualnej w erze generatywnej sztucznej inteligencji.

Wzywamy również Parlament Europejski i państwa członkowskie, jako współprawodawców, do zakwestionowania niezadowolającego przebiegu tego procesu, który jeszcze bardziej osłabi sytuację sektorów kreatywnych i kulturalnych w całej Europie i nie przyczyni się w żaden sposób do rozwiązania problemu ciągłych naruszeń prawa UE.

Co dalej z abonamentem medycznym?

W czerwcowym biuletynie informowaliśmy o kolejnej znacznej podwyżce cen abonamentu ENELMED. Informowaliśmy również, że zbieramy konkurencyjne oferty z innych firm.

W wyniku analizy dostępnych na rynku ofert, po konsultacjach z członkiniami i członkami Związku którzy z abonamentu medycznego korzystają zdecydowaliśmy się na przyjęcie oferty firmy SIGNAL IDUNA. Oferuje ona dużo niższe ceny niż obecnie proponowane przez ENELMED, ma szeroki zakres proponowanych świadczeń, daje gwarancje ceny na 12 miesięcy, a co więcej - w sieci dostępnych placówek znajdują się również gabinety ENELMED. Będzie można zatem kontynuować leczenie u dotychczasowych lekarzy, a nawet korzystać

jak do tej pory z aplikacji Enelmed. Współpracę z SIGNAL IDUNĄ rozpoczniemy 1 października. Do 30 września osoby korzystające z abonamentu ENELMED płacą dotychczasowe ceny pakietów.

SIGNAL IDUNA oferuje nam dwa rodzaje pakietów:

DOSTAWCA	SIGNAL IDUNA 	SIGNAL IDUNA 
NAZWA PAKIETU	CLASSIC PLUS	PREMIUM
	CENY POSZCZEGÓLNYCH PAKIETÓW	
PRACOWNIK	138 zł	184 zł
PRACOWNIK+PARTNER	276 zł	368 zł
PRACOWNIK + RODZINA	414 zł	552 zł

Zainteresowanym możemy przesłać szczegółowy zakres dostępnych świadczeń.

Po raz drugi otrzymaliśmy grant w ramach programu Erasmus+!

Z radością informujemy, że nasz projekt „Wzrost konkurencyjności muzyków na zmieniającym się rynku pracy poprzez współpracę międzynarodową na odległość z wykorzystaniem technologii cyfrowych” został zatwierdzony do realizacji w ramach programu Erasmus+!

Projekt będziemy realizować z estońską szkołą MUBA oraz z nowym polskim partnerem – AKADEMIĄ DŹWIĘKU. Już wkrótce powołany zostanie think tank, który opracuje szczegóły – o czym poinformujemy niebawem,

Piszcie do nas na adres: biuro@zzmrp.pl

Z pozdrowieniami!

Zarząd ZZM RP w składzie: Leszek Biolik, Ryszard Wojciul, Maciej Zieliński, Marta Kosakowska, Agnieszka Wilczyńska, Jacek Królik, Antoni Sojka